

Regionaal en lokaal werkgelegenheids- en arbeidsmarktbeleid

Presentatie Masterclass
Provinciehuis, Groningen, 23 november 2017

Jouke van Dijk, Hoogleraar Regionale Arbeidsmarktanalyse
Directeur Waddenacademie

Rijksuniversiteit Groningen, Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen, Economische Geografie

Email: jouke.van.dijk@rug.nl

Website: www.joukevandijk.nl

Waar hebben we het over?

Verschillende perspectieven

Investeringsperspectief

Compensatieperspectief

Onderwijsperspectief

Het investeringsperspectief

'het investeringsperspectief'

- Lange termijn
- Economisch perspectief
- Topsectoren
- High potentials
- Stad in de regio

'het schadelastperspectief'

- Korte termijn
- Sociaal perspectief
- Participatie / Zorg
- Kwetsbaren
- Wijken in de stad

'het onderwijsperspectief'

Positionering (beroeps)onderwijs, Praktijkscholen
Leren lang leven – employability

Het schadelastperspectief

'het investeringsperspectief'

- Lange termijn
- Economisch perspectief
- Topsectoren
- High potentials
- Stad in de regio

'het schadelastperspectief'

- Korte termijn
- Sociaal perspectief
- Participatie / Zorg / Kwetsbaren
- Wijken in de stad
- Uitkeringslast / Moral Hazard

'het onderwijsperspectief'

Positionering (beroeps)onderwijs, Praktijkscholen
Leren lang leven – employability

Het onderwijsperspectief

'het investeringsperspectief'

- Lange termijn
- Economisch perspectief
- Topsectoren
- High potentials
- Stad in de regio

'het schadelastperspectief'

- Korte termijn
- Sociaal perspectief
- Participatie / Zorg
- Kwetsbaren
- Wijken in de stad

'het onderwijsperspectief'

Positionering (beroeps)onderwijs, Praktijkscholen
Afstemming Onderwijs – Arbeidsmarkt
Leven Lang Leren – Employability

Verbeteren concurrentiekracht voor/door werkgevers:

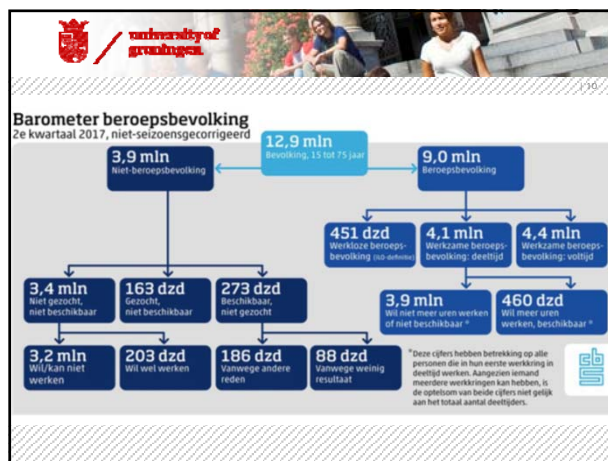
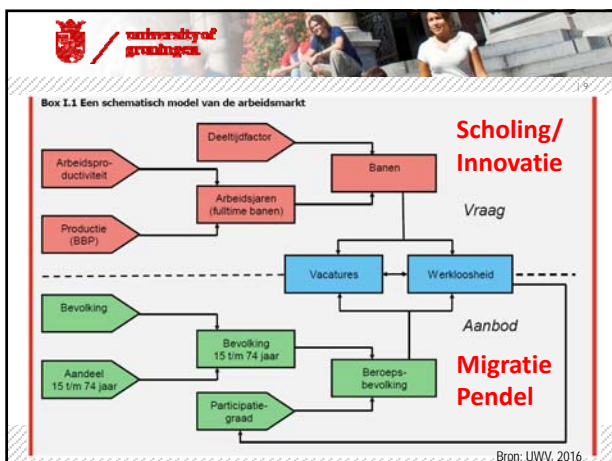
- Hogere productiviteit door **investeringen** in geavanceerde **kapitaalgoederen** en **ICT** in bedrijven
- Hogere productiviteit door **inzet van slimmere arbeid**: meer investeringen in menselijk kapitaal: onderwijs- en scholingsbeleid: 21st century skills, leven lang leren
- Hogere productiviteit door **slimmere inzet van arbeid**: **HRM-beleid** verbetering van de interne arbeidsorganisatie binnen bedrijven, carrièrepaden, arbeidsvreugde, taakafplitsing (job carving)
- Externe organisatie en hogere productiviteitsgroei: flexibiliteit van de economische structuur en **arbeidsmarkt instituties**
 → **kwaliteit en kwantiteit van human capital en de bijbehorende regelgeving zijn van cruciaal belang voor werkgevers. Hoe concurrerender bedrijven zijn, des te meer werkgelegenheid.**

Inclusieve Arbeidsmarkt: Kansen voor iedereen

De centrale vragen voor de participatiesamenleving:

- Hoe zorgen we er echt voor dat iedereen zijn of haar **talenten** kan **benutten**? Welke concrete maatregelen zijn het meest effectief?
- Welke concrete **mogelijkheden** hebben **werkgevers** om de grote groep **mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt** een passende plek te geven binnen de organisatie en op welke manier kan dat het beste bereikt worden?

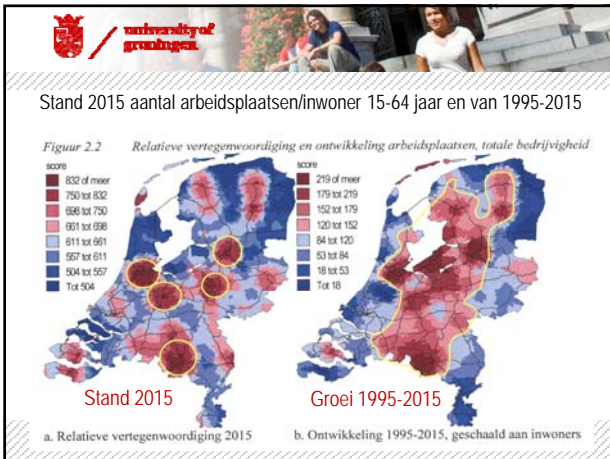
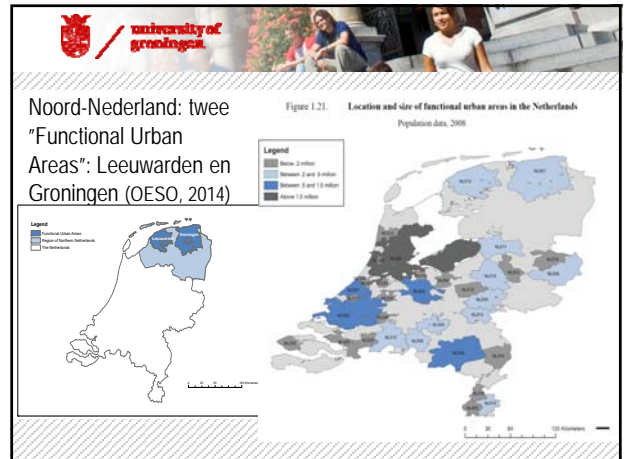
Hoe geven we iedereen een kans?

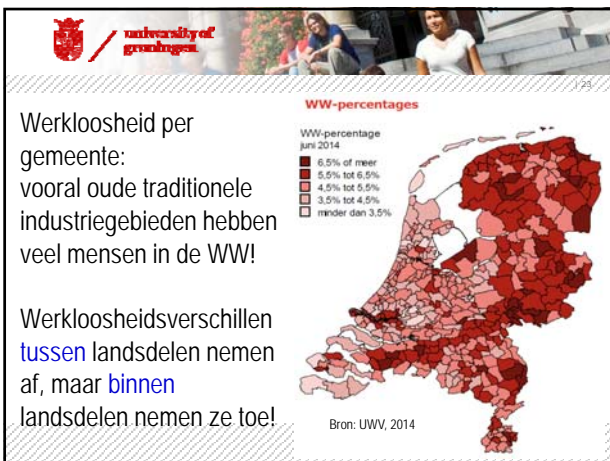
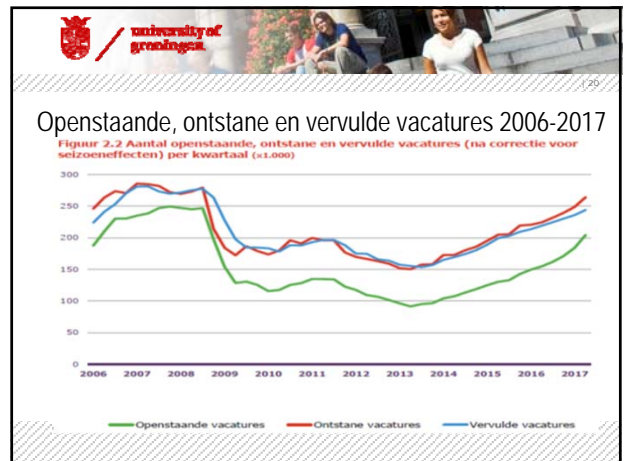
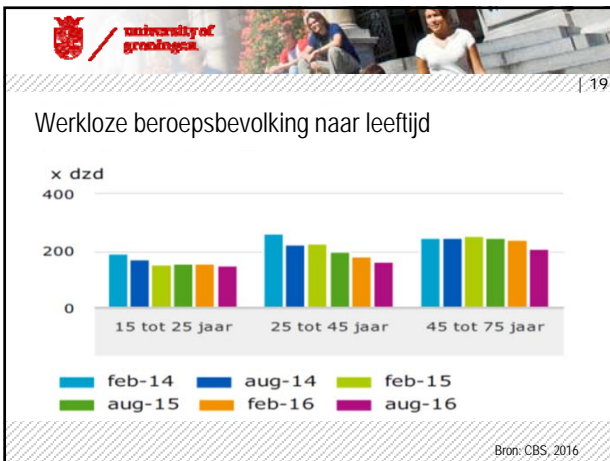

Trends op de arbeidsmarkt

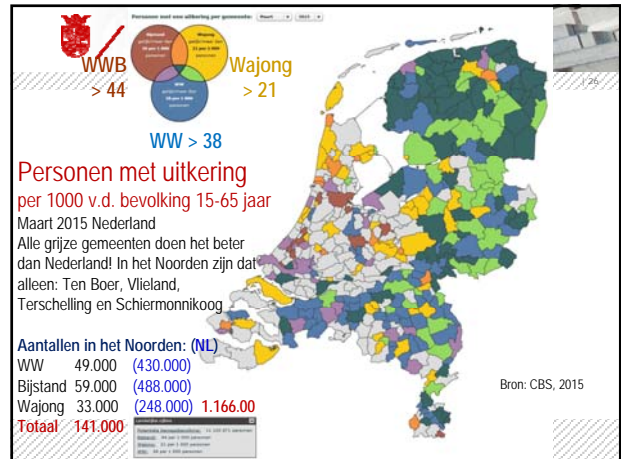
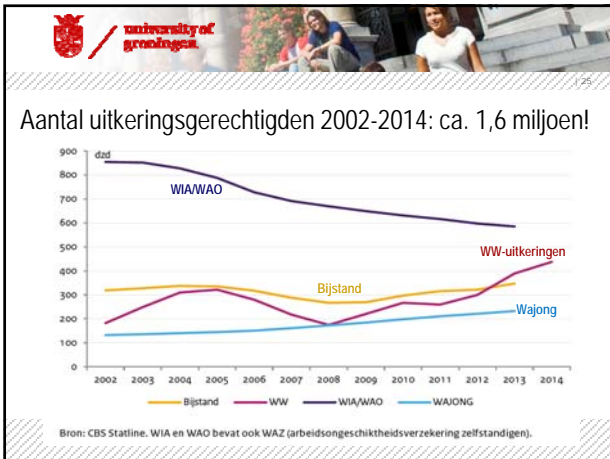
- Economische crisis, groei stagneert, maar lijkt nu over, nu zelfs krapte
- Krimp/vergrijzing: beroepsbevolking neemt af;
- Verschillen tussen landsdelen nemen af, binnen landsdelen toe
- Economische herstructurering naar meer diensten gaat door
- Kennisintensivering, ICT-revolutie, opleidingsniveau stijgt: maar ook 250.000 analfabeten en 1,5 miljoen laaggeletterden
- Banen op MBO-2/3 niveau verdwijnen door robotisering en automatisering en komen niet weer terug
- Grotere mobiliteit, lossere relatie woon-werk locatie, zelfrijdende auto?
- Veranderende arbeidsverhoudingen (flexibiliteit, ZZP, leven lang leren)
- Veranderende competentie-eisen → 21st century skills
- Decentralisatie van (arbeidsmarkt)beleid door rijk naar gemeenten**

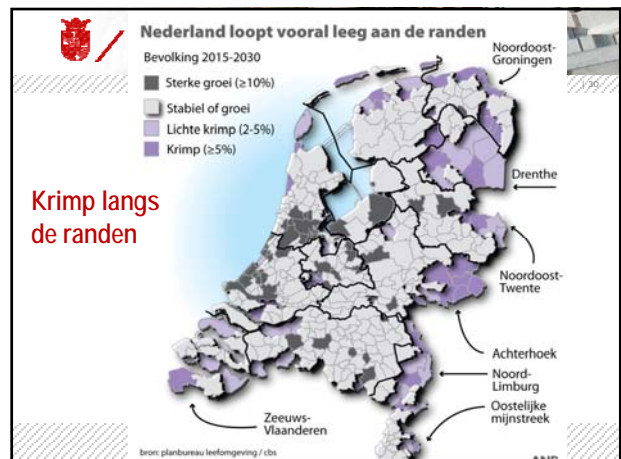
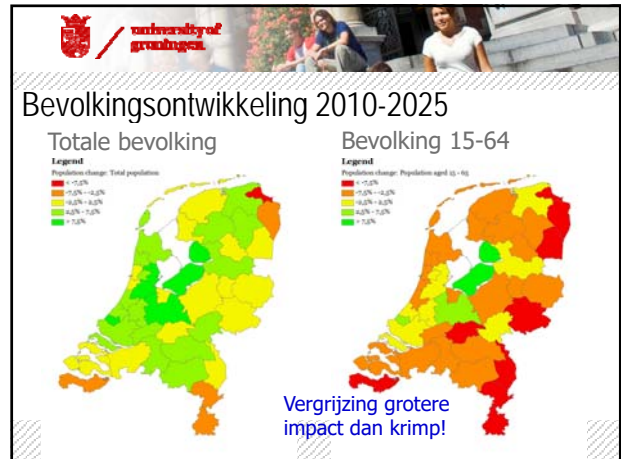

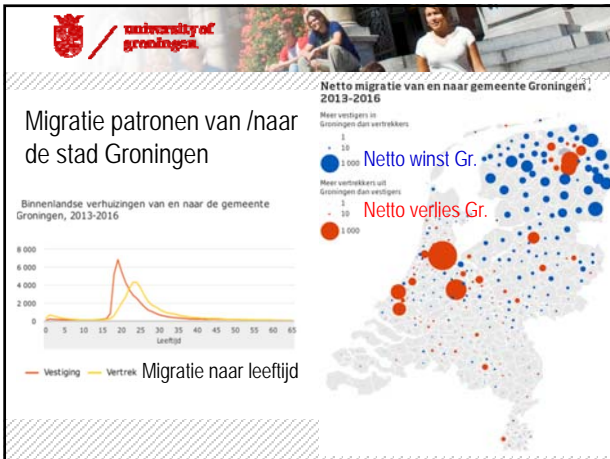

Demografische trends

Groningen strijdt tegen lonkende Randstad

RICHOLD BRANDSMA

Groningen De strijd om de student havet nu al los. Groningen zet alle reilen bij om studenten voor de stad te behouden als ze klaar zijn met hun studie.

Volgens werkblad Elsevier in Groningen de leukste studentenstad van Nederland. Van de duizenden EIT-kopers die maandag arriveren, reukwijkt desondanks het merendeel over een jaar richting Randstad. Op zoek naar het werk dat ze in Groningen of de directe omge-

ving niet kunnen vinden. „Groningen is een geweldige stad, maar zou 200 kilometer naar beneden moeten liggen. De stad ligt overal te ver vandaan”, zegt laatstejaarstudent verpleegkunde Laura in een gesprek met deze krant. „Als de locatie beter was geweest, was ik hier blijven wonen”.

Naar de mening van wethouder Joost van Keulen (VVD, economische zaken) kiezen veel afgestudeerden te snel voor een vertrek. „Het is een illusie te denken dat we in Groningen alle afgestudeerden een baan kunnen bieden. Dus dat er mensen vertrekken, is te begrijpen. Maar we willen wel dat mensen de keuze weloverwogen maken.”

De wethouder vindt dat studenten zich meer zouden moeten verdiepen in de stad waar ze hun studententijd doorbrengen. Hij be-

gript niet dat een student tegen deze krant zegt dat er weinig culturele voorzieningen zijn. „Groningen heeft behoorlijk veel te bieden.”

Van Keulen wil studenten helpen hun kennis over de stad te vergroten. Daarvoor heeft de wethouder een verbond gesloten met de Rijksuniversiteit Groningen, Hanzehogeschool, studentenverenigingen en bedrijfsleven. „We organiseren bedrijfsbezoeken en netwerkbijeenkomsten, maar merken dat het een uitdaging is hiervoor studenten te interesseren.”

pagina 26

Wie zet de roltrap naar de Randstad stil?

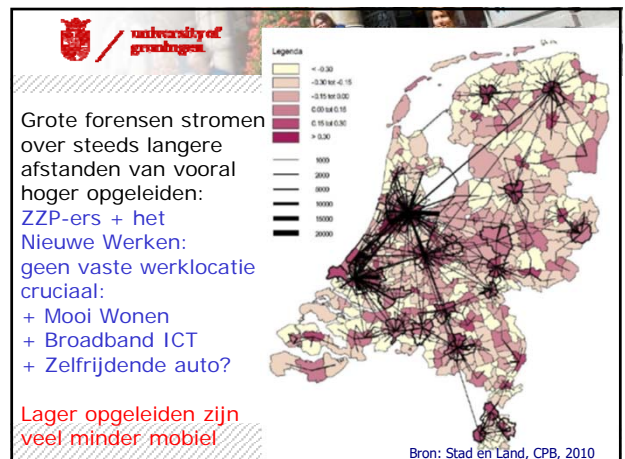
ACHTERGROND

Thuisdieren en studenten stromen deze weeken Groningen binnen. Wanneer de vloedgolf stopt zit, wat gaat het gras de stad weer met zo snel. Waarom?

Groningen

Andere wil naar Amsterdam, dat is voor velen niet een mooi Meiboi

Wethouder wil onderzoek naar motieven vertrekkende studenten

4 maandag 27 maart 2017
BASIS VAN HET NOORDEN

Zelfrijdende auto's nu snel de weg op

EDWIN VAN DER AA

'Mensen willen zo makkelijk mogelijk van A naar B'

Die klaar is voor al die innovatieve plannen. Het onderscheid tussen vrachtwagen, personenvervoer en openbaar vervoer moet daarbij verdwijnen. In een grensvallende regio over hoe alles moet, maar denken die we willen bereiken."

Zo vindt het belangrijk om dit idee op te werpen nu politieke partijen gebouwd de kabinetvorming hebben en of extra besparingen voor spoor of auto moeten komen. Terwijl die tweedeling uiteindelijk niet meer interessant is. Mensen willen zo makkelijk mogelijk van A naar B. Ze kopen straks vervoer in en willen met een bestelstelsel snel op overstapen van het ene vervoersmiddel naar het ander. Dat moeten we niet te veel in hokjes denken."

Vorige week werd ook al bekend dat ruim 100 vervoersverdragen in een land worden gereguleerd. Zo kunnen taximeters, bussen en auto's - maar ook de inzet van werkers - anders en vooral slimmer gereguleerd worden. Dit schied opvoeding, geld en inzet van arbeidskrachten.

'Vaste baan is niet langer de norm'

JON VAN SCHIJL

Flexibilisering van de arbeidsmarkt in Nederland

Tot 20 en daarmee een hoog percentage

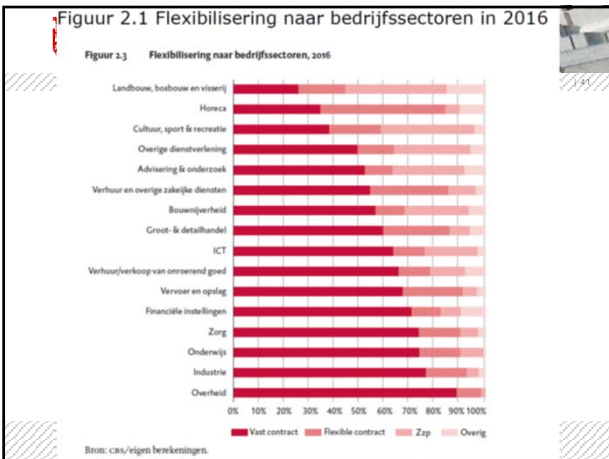
Branches	In 2012 met NWO	Aantal
1 Landbouw, bosbouw en visserij	21%	175
2 Industrie	28%	240
3 Handel	28%	240
4 Transport/water	28%	240
5 Overige	28%	240
6 Overheidsinstellingen	28%	240
7 Overige dienstverlening	28%	240
8 Overige dienstverlening	28%	240
9 Overige dienstverlening	28%	240
10 Overige dienstverlening	28%	240
11 Overige dienstverlening	28%	240
12 Overige dienstverlening	28%	240
13 Overige dienstverlening	28%	240
14 Overige dienstverlening	28%	240
15 Overige dienstverlening	28%	240
16 Overige dienstverlening	28%	240
17 Overige dienstverlening	28%	240
18 Overige dienstverlening	28%	240
19 Overige dienstverlening	28%	240
20 Overige dienstverlening	28%	240

'Nog wel vast werk voor onderscheidende technici en ICT'ers'

voor de crisis nog wel is, maar bij deze de meeste flexibele werknemers komen dat een flexibele schil vormen bij het functioneren. De contractanten, vooral op technologisch gebied, zijn in staat dat ze een heel contractueel en afwisselend werk doen. Dit is een voordeel van de markt in goed mogelijk te krijgen."

Overschredend verwacht dat mensen steeds vaker met meer personeel aan het werk zijn. In landen in een tijdelijk tijdelijk waarden werk en meer flexibel maar overheden, die meer een als er werk is, een beetje te verspreiden met de Amerikaanse arbeidsmarkt. Denk aan de landbouw, weg- en waterbouw, onderwijs, gezondheids- en verzekerings "dat OVO's heeft met een laag in gewinst van hun werkers, waarvan de hoofdman het raakt in een van de NWO stromen."

Het het verspreiden van de vaste werknemers worden ook andere gebieden en gewinsten overheden gaan. "De flexibilisering van de arbeidsmarkt vraagt naar langer om te solliciteren met een breed. Het internet, de sociale media worden steeds belangrijker. Het internet en het andere is meer van professionen. In de ma-

Robotisering en Automatisering

Beroepen komen en gaan ...

Verdwenen

- Melkboer
- Pompbediende
- Schillenboer
- Lantaarnopsleker
- Letterzetter
- Kolenboer
- Dorpsomroeper
- Usdrager
- Dienstbode
- Wekker

Flink afgenomen

- Postbode
- Brugwachter
- Telefonist
- Boer
- Fabrieksarbeider

Hoe lang nog?

- Telemarketeer
- Kassamedewerker
- Taxichauffeur
- Buschauffeur
- Accountant

Bron: Deloitte

Automatiseringsrisico MBO (Deloitte, 2014)

Aantal personen en inschatting per beroepsgroep

Beroepsgroep	Aantal personen in Nederland (0.0 - 0.5)	Inschatting automatiseringsrisico (0.0 - 0.5)
Administratief medewerkers	~0.45	~0.1
Baanverkoop medewerkers	~0.35	~0.2
Assistentmedewerkers	~0.35	~0.1
Medewerkers bank en kredietinst., verzekerings	~0.35	~0.1
Keurmerkadviseurs en kwaliteitsbezoekers	~0.35	~0.1
Overige administratief personeel	~0.35	~0.1
Bezoekers, visiers en jagers	~0.35	~0.1
Bezoekers van verhuurders	~0.35	~0.1
Diverse laaggevoerde beroepen	~0.35	~0.1
Medisch beroep, machinist/technicus	~0.35	~0.1
Verkeers	~0.35	~0.1
Afzichtsbedienden	~0.35	~0.1
Tuinen, onderhouds- en onderhouds	~0.35	~0.1
Medewerkers (vakant) en kunstvoerders	~0.35	~0.1
Bezoekers, m.v.o. medewerkers	~0.35	~0.1
Industrieel beroep, installatie en service	~0.35	~0.1
Keurmerkadviseurs, keurmerk, inspektionarissen	~0.35	~0.1
Technische toezichters en toezichters	~0.35	~0.1
Electricien en elektronica-technici	~0.35	~0.1
Medewerkers persoonlijke dienstverlening	~0.35	~0.1
Verspreid personeel	~0.35	~0.1
Bereiding van gerechten	~0.35	~0.1
Andere middenberoepen	~0.35	~0.1
Overstroomde	~0.35	~0.1

Internetbankieren kost sector duizenden mensen hun baan

Internetbankieren (IB) is de volgende generatie van de financiële dienstverlening. IB is een professionalisatie van de sector en kan duizenden mensen hun baan kosten.

Jaar	Aantal werknemers (in duizenden)
2007	73
2008	73
2009	73
2010	73
2011	73
2012	73
2013	73
2014	73

Bron: Dagblad van het Noorden, 26 november 2014

De robot komt onze banen stelen, maar dat zijn er wel minder dan Oxford-onderzoekers vreessen

Weinig banen bedreigd door robot en computer. Percentage werknemers met hoog risico op verdringing.

Land	Percentage werknemers met hoog risico op verdringing
Oostenrijk	~12%
Duitsland	~12%
Verenigd Koninkrijk	~12%
Noorwegen	~12%
VS	~12%
Nederland	~4%
Italië	~4%
Oeso-landen	~4%
Frankrijk	~4%
Denemarken	~4%
Zweden	~4%
Japán	~4%
België	~4%
Finiand	~4%
Estland	~4%
Zuid-Korea	~4%

Bron: OECD

Mutatie in aandelen beroepsniveaus 2003 - 2014

Mutatie in aandelen beroepsniveaus 2014-2003 in werkzame beroepsbevolking. Bron: EBB, CBS-Statline, bewerking: TUC.

Beroepsniveau	Mutatie (positief/negatief)
1	~0.5
2	~1.0
3	~2.0
4	~3.0

Groningen: banen op lager en middelbaar niveau verdwijnen; toename alleen op hoogste niveau

Al die verdwenen mbo-banen komen dus nooit meer terug

Na de crisis zullen de mbo-banen in de techniek en de zorg terugkeren, verwacht het kabinet. Maar niets is minder waar: merken juist voor tijd en verlies.

Inzetten op reshoring?

REPORTAGE HERSTART ALDEL
Belegde broodjes, frisse sapsjes, warme happen, woorden van derelidde temperatuur. In het mag. Want wat verwacht dat Aldel een dik jaar na de sluiting een geslaagde herstart zou vieren?

De aluminiumorgels klinken weer

Mensen hebben veel voor Aldel over, maar de grens komt in zicht

De robotarmen van de fabriek zijn nu alweer bezig met het maken van de aluminiumorgels. Het is een proces dat veel tijd kost, maar dat ook veel plezier geeft. De fabriek is nu alweer in volle gang, en de mensen die er werken zijn er trots op dat ze hun werk weer kunnen doen. De fabriek is nu alweer in volle gang, en de mensen die er werken zijn er trots op dat ze hun werk weer kunnen doen.

Bron: Dagblad van het Noorden, 4 maart 2014

university of groningen

de Volkskrant

Economie

Adidas gaat weer sportschoenen laten maken in Duitsland - door robots

Sportmerk Adidas gaat weer sportschoenen maken in eigen land. Bijna een kwart eeuw nadat het Duitse bedrijf de massaproductie van sneakers, hardloopschoenen en voetbalkickers naar lagelonenlanden als China en Vietnam verhuisde, opent Adidas volgend jaar een zogenaamde 'Speedfactory' in Duitsland, waarbij robots het werk doen. Dit moet kosten en tijd besparen.

ROBOTANGST
29 ARTIKELLEN

- Machines die denken
- Adidas gaat weer sportschoenen laten maken in Duitsland - door robots
- Robots op de werkvloer in Nederland nog niet populair
- Soliciteratie aan robot overlaten om discriminatie te voorkomen
- Kan een robot mensen vervangen?

BEKIJK VEEL GIST

Lsfvp
LIFE SCIENCE FOUNDATION

university of groningen

Minister sluit baanloze toekomst niet uit

DvN, 20-9-2014

De minister van Sociale Zaken sluit niet uit dat in de toekomst meer mensen geen betaald werk meer is.

De minister van Sociale Zaken, Lodewijk Asscher, heeft bekend gemaakt dat hij niet uitgesloten vindt dat in de toekomst meer mensen geen betaald werk meer is. Hij zei dit tijdens een debat in de Tweede Kamer over de toekomst van de Nederlandse arbeidsmarkt. Asscher zei dat de Nederlandse arbeidsmarkt zich moet aanpassen aan de veranderende wereld. Hij zei dat de Nederlandse arbeidsmarkt zich moet aanpassen aan de veranderende wereld.

Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ

Liefst 120.000 banen extra dankzij robots

AMSTERDAM. Robots en computers een belangrijke rol spelen op de werkvloer. Niet alleen in de productie, maar ook in de dienstverlening. Dit kan tot een toename van de werkgelegenheid leiden.

university of groningen

'Een robot is net een kleuter'

Stuiterend thuis na een vermoeiende werkdag, chagrijnig van de trek en dan oek nog aan de beurt zijn om te koken. Maar gelukkig is er de robot voor in de keuken.

De eerste robots hebben al een vaste baan gevonden

De eerste robots hebben al een vaste baan gevonden. Ze worden ingezet in de keuken van hotels en restaurants. Dit kan tot een toename van de werkgelegenheid leiden.

university of groningen

- Belangrijke vragen:
- Komen er tekorten op de arbeidsmarkt voor MBO-ers, bijv. in de techniek of de zorg??
- Mismatch op de arbeidsmarkt?
- Aansluiting Onderwijs-Arbeidsmarkt
  - Moet de opleiding daarop inspelen?

Of is de tijd van volledige werkgelegenheid voorbij en moeten we wat anders verzinnen?

university of groningen

Mismatch?

Verticale mismatch: het niveau van de opleiding is te hoog of te laag

Horizontale mismatch: het niveau van de opleiding is goed, maar het type niet

1. Hebben we het over opleiding, kwalificaties of skills?

2. Hebben we het over de korte (baan) of de lange termijn (loopbaan)?

Krijgen schoolverlaters werk in het eigen domein?

Aansluiting huidige functie naar niveau en richting (%)

	Werkzaam in kerndomein	Horizontale mismatch	Verticale mismatch	Dubbele mismatch
MBO-BOL 1	63	21	3	12
MBO-BOL 2	52	17	10	21
MBO-BOL 3	60	10	12	18
MBO-BOL 4	69	11	6	15
MBO-BBL 1	27	18	19	37
MBO-BBL 2	57	11	15	17
MBO-BBL 3	62	5	24	9
MBO-BBL 4	77	5	14	4
HBO	65	11	13	10

Bron: ROA, 2013

1 op de 3 niet! Probleem of teken van flexibiliteit / adaptief vermogen?

ROC brochure:

'De leerling is onze klant, niet het bedrijfsleven'

Een beroepsopleiding is geen bedrijfsopleiding!

Benodigde vaardigheden voor de 21ste eeuw:

Maximaal scholen!
Maar: niet iedereen kan MBO-4 halen

Toenemend belang van algemene vaardigheden die zorgen voor **aanpassingsvermogen**

Moeten zgn. 'pret' opleidingen als diervverzorging, kapster sportinstructeur worden afgeschaft?

Niet iedereen kan MBO-4 halen!

Meer laaggeletterden

'Nee, oraal innemen is niet via het oor'

Laag geletterden hebben problemen met lezen en schrijven in de werksituatie, maar ook in het omgaan met instanties voor uitkeringen, subsidies, gezondheidszorg

Hoe zijn de kansen op werk?

Er is veel dynamiek op de arbeidsmarkt

Bewegingen op de arbeidsmarkt in 3 maanden (x 1000 personen)

Jaar	Nieuwe werkenden	Nieuwe werklozen	Nieuwe inactieven
'08	300	200	315
'09	300	200	320
'10	300	200	396
'11	300	200	391
'12	300	200	425
'13	300	200	465
'14	300	200	499
'15	300	200	452
'16	300	200	452
'17	300	200	412

Meer dynamiek leidt tot minder instroom in de WW en Bijstand, maar **niet** tot meer uitstroom

KPN NL 40 08:38
NOS Teletekst 105 08:36:06
Alarm over tekort aan buschauffeurs

'Er wordt gevochten om koks'

dat d
ilvall
ffeurs
.Dat b
S.

Trouw ABONNEREN INLOGGEN

'Arbeidsgehandicapten kunnen uitstekend helpen met veters strikken'

SAMENLEVING
ngrid Weel - 13:34, 4 augustus 2017

Nijpend personeelstekort: vluchtelingen ingezet om ouderen te verzorgen

BRON: CBS

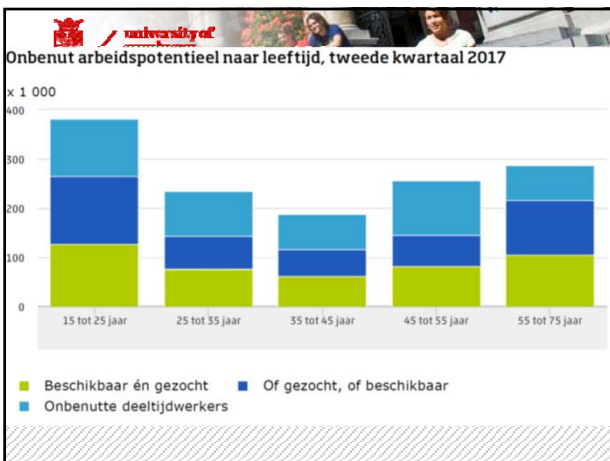
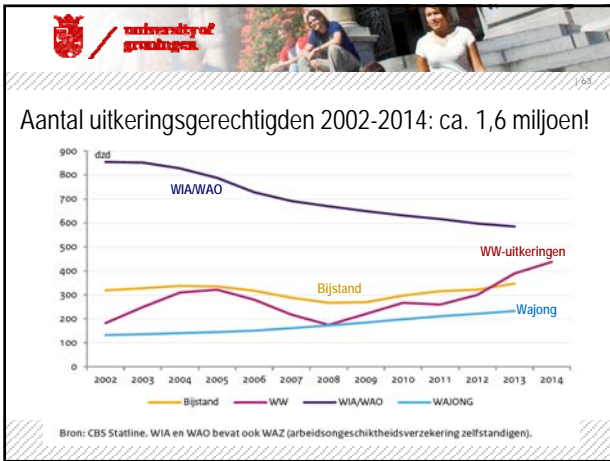
university of groningen

Er is veel te doen: 4.3 miljoen Mantelzorgers, w.v. 730.000 meer dan 8 uur per week

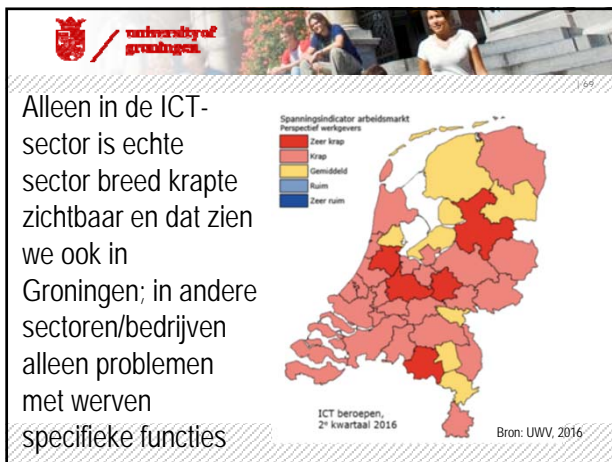
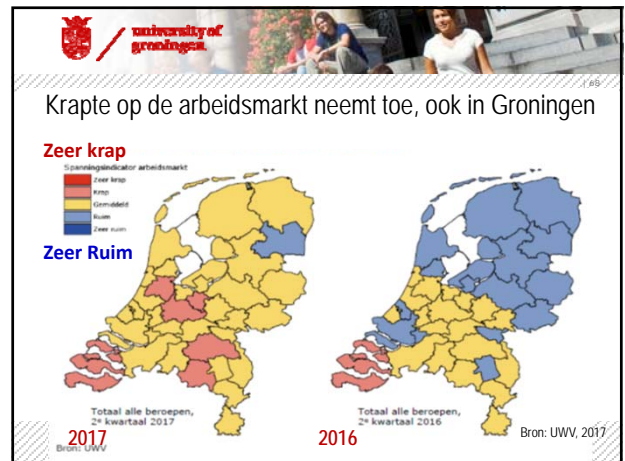
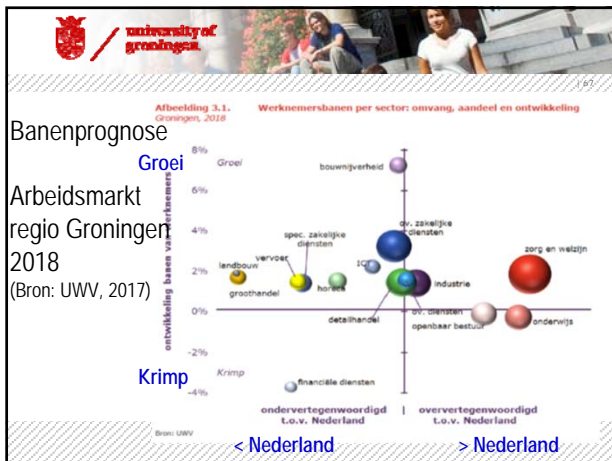
Tabel 1 Mantelzorgers die in het jaar voorafgaand aan de enquête hulp boden, naar intensiteit en duur, bevolking 18 jaar en ouder, 2014 (in procenten en absolute aantallen)

	%	aantal
≤ 8 uur per week ≤ 3 maanden	3,4	440.000
≤ 8 uur per week > 3 maanden	23,7	3.100.000
> 8 uur per week ≤ 3 maanden	0,9	120.000
> 8 uur per week > 3 maanden	4,7	610.000
 totaal	32,7	4.300.000
> 8 uur per week	5,6	730.000
> 3 maanden	28,4	3.700.000
> 8 uur per week of > 3 maanden	29,3	3.800.000

Bron: CBS/SCP (2014)
Er is genoeg te doen in de zorg, in de natuur, in de cultuur, in de sport, etc.

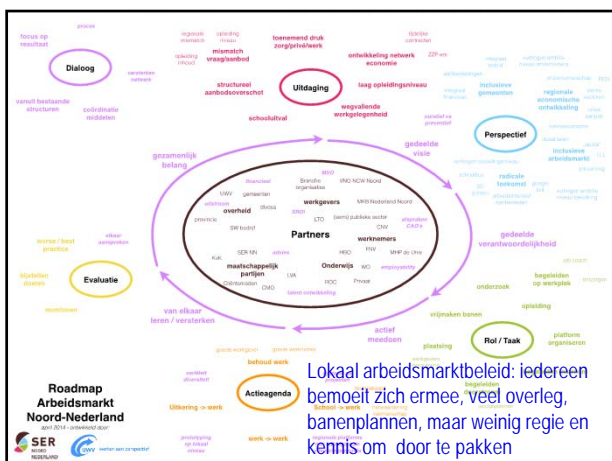

university of groningen

Wie moet wat gaan doen?

university of groningen

Hoe ziet het arbeidsmarktbeleidsprobleem eruit?

- > Aantal personen en kenmerken als leeftijd, opleiding, ...
- > Grote regionale verschillen
- > Wat is het op te lossen probleem: Arbeidsvraag werkgever? Uitkeringslast minimaliseren? Kansarme werklozen helpen?
- > **Wat gaat er vanzelf?** Wie wil en kan de gemeenten helpen?
- > Keuzes maken:
  - Jongeren? Ouderen? Hoog/laag opgeleiden?
  - Allochtonen, migranten, vrouwen?
  - Werk naar Werk? School naar Werk? Uitkering naar Werk?

Iedereen helpen lukt niet!

university of groningen

Vragen onderkant arbeidsmarkt:

1. Hoe groot is het probleem?
2. Kunnen we het oplossen (en hoe dan)?
3. Willen we het oplossen en wie doet dat dan?

university of groningen

Hoe groot is het inactiviteitsprobleem (cijfers april 2015)

- > Werkloosheidsuitkering WWB 450.000
- > Bijstandsuitkering WWB 430.000
- > Arbeidsongeschikt 820.000
- > waarvan WAO 335.000
- > Wajong 250.000
- > WIA 215.000

=====

1.700.000

Hoe zit dat in uw regio? En hoe is de verdeling naar leeftijd, opleiding, duur van de werkloosheid?

Is er een reële kans op volledige werkgelegenheid?

university of groningen

Personen met een uitkering per gemeente

WWB > 44

Wajong > 21

WW > 38

Personen met uitkering per 1000 v.d. bevolking 15-65 jaar

Maart 2015 Nederland

Alle grijze gemeenten doen het beter dan Nederland! In het Noorden zijn dat alleen: Ten Boer, Vrieland, Terschelling en Schiermonnikoog

Aantallen in het Noorden: (NL)

WW	49.000	(430.000)
Bijstand	59.000	(488.000)
Wajong	33.000	(248.000)
Totaal	141.000	1.166.000

Bron: CBS, 2015

university of groningen

Afbakenen - re-integratie mogelijk?

(Bron: Sol, Glebbeek en Edzes)

Afstand tot de reguliere arbeidsmarkt:					
Nee			Ja		
			Overbrugbaar	-	Niet overbrugbaar
Banen	Afdoende motivatie	Match	Scholing / training	Loon-subsidie	Niet mogelijk:
Re-integratie overbodig			Re-integratie	Compensatie productiviteitstekort	Re-integratie werkt niet
Banen creëren	Controle	Informatie	Sociale en psychologische training	Subsidiering loonkosten	Naar beschermd arbeid
Taaksplitsing	Prikkel en Sancties	Bemiddeling	Wegnemen praktische barrières	Aanpassen arbeidsplek	WSW
	Work first	Matching		Afdekken risico's	Uitkering

university of groningen

Ladder model

50 banen en 100 werklozen (beste=1, slechtste=100)

Dus 50 minst geschikte werklozen krijgen geen baan

Arbeidsmarktbeleid:

- nr. 90 stijgt 30 plaatsen naar nr. 60
- nr. 70 stijgt 30 plaatsen naar nr. 40
- nr. 45 stijgt 30 plaatsen naar nr. 15

Resultaat:

- nr. 90 krijgt geen werk
- nr. 70 krijgt een baan
- nr. 45 krijgt een baan, maar ook zonder beleid al!

→ Als nr. 70 naar 40 gaat, zakt 50 naar 51!

→ Voor 70 en 45 is het beleid bruto effectief, maar netto alleen voor 70 en macro is het effect nul omdat nr. 70 nr.50 verdringt!

university of groningen

Effectiviteit van beleid

- > **Bruto-effectiviteit:** leidt deelname aan een traject tot plaatsing naar werk? Voor nr. 45 + nr. 70
- > **Netto-effectiviteit:** wordt plaatsing veroorzaakt door het traject? Voor nr. 70, nr. 45 kon ook zonder
- > **Kosten-effectiviteit:** wat is de verhouding tussen de kosten van een traject en de bespaarde uitkering? Nr. 50 zakt naar nr. 51 en krijgt uitkering i.p.v. nr. 70
- > **Maatschappelijk rendement:** wat is de verhouding tussen de maatschappelijke kosten en de maatschappelijke baten? Is het voor nr. 70 'beter' om werk te krijgen dan voor nr. 50? Traject voor nr. 70 heeft wel geld gekost!

Wonen & Werken

Veel beleidsinspanningen, maar effectiviteit is beperkt

Ben of ken jij iemand die op zoek is naar werk?

Wij helpen succesvol werkzoekenden, tussen de 18 en 65 jaar, bij het vinden van werk. Groeien in zelfvertrouwen, bouwen aan een netwerk en investeren in persoonlijke ontwikkeling. Wil je meer weten? Kijk dan op www.noorderbaanbar.nl

Noorder Baan Bar! Het is niet om in een sollicitatiebrief te verpakken!

Participatiewet opent deuren naar arbeidsmarkt voor mensen met beperking

Nieuwsbericht | 02-12-2013

Gemeenten, werkgevers, werknemers en het Rijk hebben vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Participatiewet afspraken gemaakt over de invulling van 125.000 banen voor mensen met een arbeidsbeperking. Deze banen zijn bestemd voor wie niet in staat is het wettelijk minimumloon te verdienen. Wajongers en mensen die op de wachtlijst staan voor de sociale werkvoorziening komen als eerste voor deze banen in aanmerking.

Staatssecretaris Jetta Klijnsma van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wil met de Participatiewet zo veel mogelijk mensen aan de slag helpen. Het liefst in reguliere banen of anderszins via beschermd werk. "Wie kan werken moet daarvoor de kans krijgen, of je nou een beperking hebt of niet", stelt Klijnsma in een toelichting op het wetsvoorstel dat vandaag naar de Tweede Kamer is gestuurd.

DUS: 125.000 banen via de Participatiewet, terwijl er alleen al 140.000 Wajongers geplaatst moeten worden en er 1,6 miljoen mensen zijn met een uitkering!

OPINIE

Bestrijd tweedeling Stad met een 'basisbaan'

De tweedeling in Groningen lijkt groter te worden nu de economie groeit. Dat hoeft niet, zegt wethouder Roeland van der Schaaf.

DE TWEE GEZICHTEN

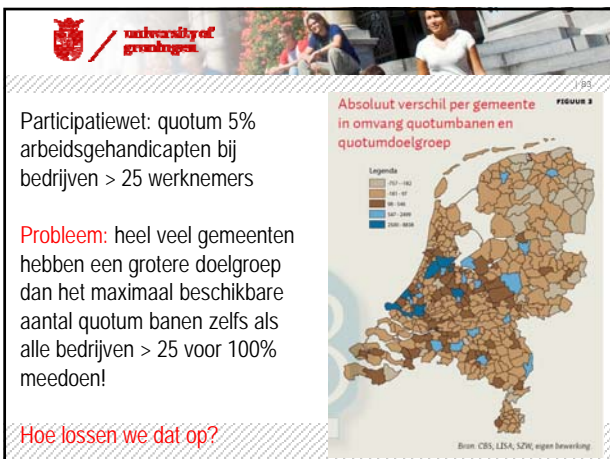
De tweedeling in Groningen lijkt groter te worden nu de economie groeit. Dat hoeft niet, zegt wethouder Roeland van der Schaaf. In de zoektocht naar meer werk en werkgelegenheid worden er steeds meer mensen aan de slag geholpen. Dit is niet alleen goed voor de arbeidsmarkt maar ook voor de lokale economie. Het stimuleren van werkgelegenheid opent een economie die nu in het traject staat van dat vertrouwen.

In Groningen kunnen we veel, maar we kunnen het niet alleen. Het is belangrijk dat de financiële ruimte die het stadsbestuur heeft ook wordt ingezet voor het scheppen van banen en werkgelegenheid. Zodat iedereen zijn of haar draaije kan draaien. Er is werk genoeg. Onze maatschappij en economie wordt dan structureel gezonder en sterker.

Tweedeling bestrijden kan. Als we het maar willen.

Roeland van der Schaaf is wethouder (onder andere arbeidsmarktbeleid) in Groningen.

DvHN, vandaag; 25 september 2017

Werken in Duitsland?

Veel beleidsinitiatieven voor grenspendel

Noorderlingen vinden werk in Duitsland

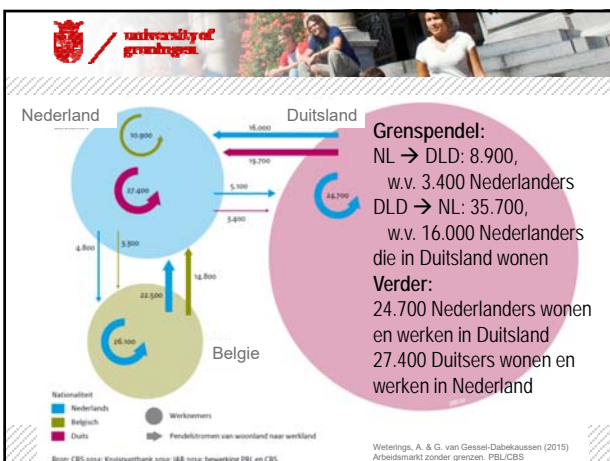
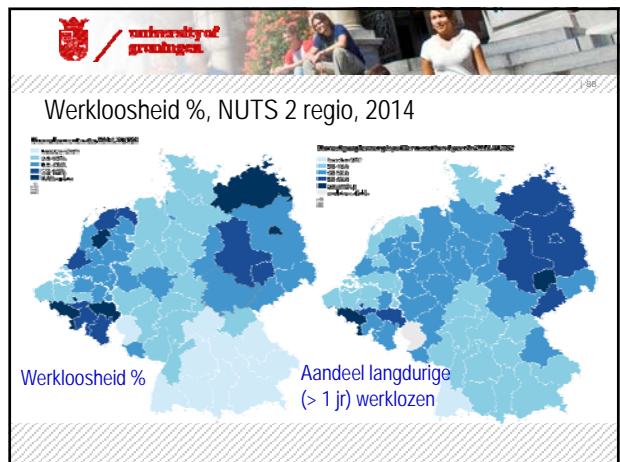
Project 'Werken in Duitsland': 170 werkzoekende Groningers en Drenten hebben een baan gevonden in Duitsland en voor de zomer zitten we op 400!

Bron: DvN, 3 december 2016

Banenplan voor Duits werk geflopt

Geen enkele Drent of Groninger aan de slag bij de oosterburen

Bron: DvN, 29 juni 2017

Wat kan het (gemeentelijk) arbeidsmarktbeleid?

- › Voldoende kennis over aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt? Nee!
- › Kan dat beter? Ja, maar maar in zeer beperkte mate
- › **De arbeidsmarkt is regionaal (pendel) en vraagt om een arbeidsmarktbeleid op regionaal niveau (incl. Duitsland?)**
- › Effectiviteit van arbeidsmarkt (re-integratie) beleid is vaak klein
- › Er zijn nauwelijks voorbeelden van "best practices" die netto echt effectief zijn (veel **beleidshomeopathie?**).
- › **Wees daarom realistisch in de doelstellingen.**
- › **Maak keuzes, incl. niks doen!**
- › Enige echte oplossing: **MEER BANEN**. Gemeenten kunnen nauwelijks banen scheppen, schrappen eerder banen door bezuinigen op zorg, onderwijs, WSW etc. **Basisinkomen?** Anders denken over arbeid?

Wie moet wat gaan doen?

- › **Ondernemers: nieuw banen creëren** (job carving), investeren in scholing, stageplaatsen, leven lang leren, meer contacten met docenten.
- › **Onderwijs: flexibeler onderwijsprogramma's**, docenten en leerlingen moeten naar bedrijven en andersom; onderwijs moet ook leuk zijn;
- › Talenten maximaal benutten, maar niet iedereen kan MBO-4 halen
- › **Opleiden voor een loopbaan, niet voor een baan**; een beroeps-opleiding is geen bedrijfsopleiding; 21st century skills + vakopleiding; beter een 'verkeerde' ('pret')opleiding dan voortijdig schoolverlater; leven lang leren
- › **Overheid: flexibeler regels voor combinaties onderwijs-werken-uitkering, anders denken over arbeid om sociale uitsluiting te voorkomen**
- › **Ouders/Leerlingen: besef dat investeren in jezelf nodig is**
- › **Ga het samen oplossen in plaats van te klagen dat de andere partij het niet goed doet, niet snapt, niet wil, niet kan etc.**

Asschers strijd voor eerlijker arbeidsmarkt blijft vooral steken in goede bedoelingen

Het kabinet wil de arbeidsmarkt eerlijker maken. Dat wil zeggen dat de regels voor de uitkeringen en de regels voor de werkgelegenheid eerlijker worden. Het kabinet wil de regels voor de uitkeringen en de regels voor de werkgelegenheid eerlijker maken. Het kabinet wil de regels voor de uitkeringen en de regels voor de werkgelegenheid eerlijker maken.

De Asscher-variant op de uitkeringen is een stap in de goede richting. Het kabinet wil de regels voor de uitkeringen en de regels voor de werkgelegenheid eerlijker maken. Het kabinet wil de regels voor de uitkeringen en de regels voor de werkgelegenheid eerlijker maken.

ER IS GEEN SIMPELE OPLOSSING!!!!

Maar wel een gezamenlijke verantwoordelijkheid

Dank voor uw aandacht

Regionaal en lokaal werkgelegenheids- en arbeidsmarktbeleid

Presentatie Masterclass
 Provinciehuis, Groningen, 23 november 2017

Jouke van Dijk, Hoogleraar Regionale Arbeidsmarktanalyse
 Directeur Waddenacademie

Rijksuniversiteit Groningen, Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen, Economische Geografie

Email: jouke.van.dijk@rug.nl

Website: www.joukevandijk.nl